

ივერიის

1877—1888

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1888

გაზეთის ღირს			
თვე	ან. კ.	თვე	ან. კ.
12	10	6	—
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8	3	3 50
8	7 25	2	2 70
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შუბრი

გაზეთის დასავლელი და ცენტრალური განყოფილება დასავლელ და ცენტრალურ რედაქციას, ახალ ჰეტიოვის ქუჩა, სახლი № 9, ბნის დედასთან საგაზეთო. გოლოვინის პრინციპი, წერა-კითხვის საზოგადოების განყოფილება.

ფასი განსაზღვრება: ჩვეულებრივ სტრუქტურა რვა კპ.

ტფილისის გუბერნიის თავდაზნაურობის კრება დიწყება მომავალ მისის ოცსა.

გაცნობილამ ამავე თავდაზნაურობას ტფილისის გუბერნიის.

ტფილისის გუბერნიის თავდაზნაურობის წინამძღოლი, გენერალ-ლეიტენანტი

ქართული თეატრი

დღეს, 14 თებერვალს,

ქართულ დრამატულ საზოგადოების დასის მიერ კ. შიშინის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება:

I

გემრიელი ლეკმა

კომედია 3 მოქმედებად.

II

ბიძისთან ბაჟოსუბა

ოპერეტა-კომედია 1 მოქმედებად, თ. რ. ერისთავისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ. ნ. სავროვი-ბაშაშვილი, ანდრონიკოვის, ლეონიძის; ბ. ნ. ყიფიანი, აბაშიძე, ცაგარელი და სხვანი.

აღივლებს ფასი ჩვეულებრივია დასაწყისი საღამოს 7 1/2 საათზე.

ფელეტონი

ახალი წიგნები

„სამი სხვაგვარი“ — მოთხრობა დ. კარიჭაშვილისა. 1887 წელი.

სიყვარულს თავისი საკუთარი საბანებელი აქვს და ეს საბანებელი განხლებს გული. ქართული კაცია ამბობს, რომ გული ისეთია, ეგით მართალიც არის: გული შვითავს, მღვდელს და ზვირთებს ხან აქეთ გააქანებენ კაცის არსებას, ხან იქით. დღეს რომ დაშვილებული და დაწყნარებული იყოს გული, როგორც ზღვა უჩივო დღემ, ხვალ, თითქო გრივალმა დაპებო, მოკვება შვითავს, აზვირთდება, ადელდება, გვიგონება ბუდილამ გადმოვარდნას აპირებსა.

ასეთი მოულოდნელი საბანებელი ამოურჩევია სიყვარულსა და ძველადც იქნება კაცმა თავისი სიცოცხლე განულო ისე, რომ ერთხელ მაინც უფრო-მოულოდნელად, ტყვედ არ გაუხლებს სიყვარულსა, არ მისცეს შესაფერი ხარკი, გადასახადი. მძიმე ეს გადასახადი, ძველად ყმაბა და ტყვეობა, ბევრი სიმწარე შეგვხვდება გზაზე, ხშირად მოხიბლულსა და უსამიან მარცხში ჩაჭარბებულს, იქცება სამდამოდაც გათიწარო სოცტელმ, მაგრამ სიყვარულს თან ახლავს ციური ნეტარება და ამ ნეტარების წუთიერი გემება ღირს იმათა, რომ კაც-

ტფილისი, 13 თებერვალი

დიდი ხანია, რაც რუსეთის მებატონეების მამულები თან-და-თან წვრილმანდება და თან ხელიდან ეცლება თავიანთ პატრონებს, რის გამოისობითაც თავდაზნაურობას რუსეთში უფრო და უფრო ეყარება ეკონომიური ძალ-ღონე და საზოგადო მნიშვნელობა. მრავალნი წარჩინებულნი გვარეულობანი, ცნობილნი სიმდიდრით და საზოგადო მნიშვნელობითა, დღეს სრულიად მიმდევრები არიან და მათნი წარმომადგენელნი მხოლოდ ჩრდილო-და-აღმოსავლეთიანი წინაპრებისა. სამაგვირთად იმ მებატონეთა ადგილს იჭერენ სხვადა-სხვა დაბალის წოდების წარმომადგენელნი, რომელნიც არავითარსა საშუალებას არა ჰყოფენ, რათა რაც მოსახვეჭელია ამ წუთისათვის სუფარზე, მიხევეჭონ და სხვათა-კი მხრალზე დასტოვონ. ამ გარემოების, ესე იგი მებატონეების დამკირებასა, გადატყვევებასა და სხვა ახლის წოდების გამოჩენას აქვს თავისი საზოგადოებრივი, ეკონომიური და ისტორიული საბუთები, რომელთა განხილვას ჩვენ აქ არ შევუდგებით. ჩვენ მხოლოდ ადგილმინეთის გარემოებას, რომელიც ეკადრება სხვადასხვა თვით რუსეთის

თავად - აზნაურობისათვის. ეს წოდება დაუფიქრებლად ჩაუყვირდა თავის მდგომარეობას, განიზრახა რომელიმე საშუალება აღმოაჩინოს, რათა თავიდან აიცილოს მწარე ხვედრი. ამ გზით აზრს რუსეთის თავდაზნაურობისას ამუშავებს თან წოდებრივი ანდერძი და მიდრეკილება, ესე იგი იმის სურვილი, რომ ხელიდან არ გამოეცალოს წოდებრივი უპირატესობა, და თან შიში ეკონომიურად გადატყვევებისა და განადგურებისა. ამ ორს მიუხედავად, კერძოვლით, ერთმანეთ შორის მჭიდრო კავშირი აქვს, და თავდაზნაურობას კარგად ესმის, რომ ამ წუთისათვის სურუნავე უპირატესობა მისთვის, გითარცა წოდებისათვის, უქმი სურუვა არ არის და თან ისიც შეგნებული აქვს, რომ უკველივე უპირატესობა ეკონომიურის შემტყვევების გარეშე სრულიად უქმი და ფუტკია.

მართალია, რუსეთში მადანს წოდებას არსადეს არა ჰქონია სახელმწიფო ცხოვრებაში ის მნიშვნელობა, რომელიც სხვა ქვეყნებში მოუპოვებია, მაგრამ დღეს იგი იმის მნიშვნელობას, სხვათა შორის ეკონომიურის მიხედვით განიკითხვება, თან-და-თან კულტურობას. ამის მიხედვით, როგორც ვსთქვით,

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

მა ყველაფერი იტანოს, დასთმოს, რაკი დასათმობია, და მსხვერპლად მიათავს წინადა სიყვარულსა. ტყუილად-კი არ ამბობს ჯიშმერ ჩოლაყაშვილი:

სიყვარული, მადსა შესსა
გის არს, რომელ არ ქიანებუდეს?
გის არს, რომელ გულს ტახტად,
აზრას სარკად არა გემუდეს!
შეგან მეყუ მისად კუთსა,
შეგან ბოქმად ვედად რბადეს.

ასეთი საყვარელი გრძობა სიყვარული და მიხედვით ეს არის, რომ სიყვარულის ამავე ყველანი გულის ძვირით იმენენ და ხალისითა კითხულობენ წიგნებს, სადაც ეს გრძობა გამოხატულია. თანაც სიყვარული თითქმის უტყუარი საწყობა და იმით აწყობა ადამიანის ზნე-ჩვეულება, ხალისი, იმისი რწმენა, აზრი და ზნეობა. რამდენადც უფრო ქვიანი, მკოდნე და ხელოვანი კაცი, რომელიც სიყვარულის აქვას ვიამობით, იმდენად უფრო ნალოდ დავგახტებათ თავაღნი ცხოვრება მივლის საზოგადოებისა, სადაც ეს სიყვარულის ამავე მომხდობა, იმდენად ცხელი და თქვენივის სასიათები და ზნეობა გმობებისა, ვისაც ამავე შეგებმა.

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

რუსეთის ახალი წოდებლობა, რომელიც სხვა გრავად დაბატონდა სხვა-და-სხვა წოდების ვითარება, და აგრეთვე მამულების დაწვრილმანება და დაწვრილება შეკვიდრეთა შორის. საქმე იქამდის მივიდა, რომ თითქმის ნახევარს (სამოკ ათასს კაცს) მიწის მფლობელ თავად - აზნაურობისას აქვს თითო მემამულეზე 2—200 დღით მიწა, ესე იგი საქმე იმ ზომამდე მიხულია, რომ დიდს ძალს ნაწილს სწინებულის წოდებისას თითქმის არავითარი მამული არა აქვთ, არც გასაყოფელი, არც გამოსაყენებელი. ის მცირე ნაკუწი მიწა, რომელიც იმით შერჩენილია, ისეთს ქვეყანაში, რომელიც რუსეთია, მათთვის მეტი ბარგია, და ეს ხამ იმის მიხედვითა, რომ დაწვრილმანებული მამული ჩქარა ეცლება ხელიდან და დევნად მემამულეს და სხვის, უფრო მომჭრენე და შედარებით კარგად მომხმარებელ, ხელში გადადის. ამიტომაც დიდ-ძალი იმ მემამულეებისა სცდილობს თავი დაეწიოს მამულსა, რომელიც იმის საჭიროებას ვერ გასწვდომია, და სასხარს ცხოვრებისას ეძებს მამულს, მიწის გარეშე, სახელმწიფოს და კერძო სამსახურში. ამისათვის იგი მიზიდება ქალაქებისაკენ, სტა-

შესაძლებელია მამულების შერჩევა და წოდებების მნიშვნელობის დაკვირვა. როგორც ვხედავთ, თუ ეს აზრი განხორციელდებოდა, უდიდეს ნიჭიან თავად აზნაურებისას მამული სრულიად გამოეყოფა ხელიდან და მხოლოდ მკირე ნაწილის და შერჩევა.

ესენი შეგვიძლია ვიკითხოთ, რამდენად მოსახერხებელია ხსენებულის აზრის და დღევანდელი ეკონომიურის ვითარების შეთანხმება, რამდენად სიანატრელია ეკონომიურის წარმატებისათვის მამულების შეკრა?

ა. ს.—

ახალი ამბავი

* **ტურნალ «Юридический Вѣстник»**-ის თებერლის წიგნში დაბეჭდილია სატერაგოფო წერილი: «ფშავლები», პროფესორის მაქსიმ კოვალევსკისა. წერილი საკმაოდ გრცელია და ფრიად სანტრელო ჩვენთვის. მაქსიმ კოვალევსკიმ, როგორც ვხედავთ, ამ ზაფხულს მოიარა ფშავეთი და იქვე, ადგილობრივ შერჩეულ ფშაველთა ყოფა-ცხოვრებას.

* ტფილისის გამგობას ერთი მეტად სასარგებლო და განიჭოლი დაწესებულება აქვს შეგობებული: გამგობას აქვს გამართული ყველა მოსახლარეობის შემხმეველ-დამზოგელი ამხანაგობა. თითო ამხანაგ წევრს ერთსება ჯამაგირიდან თითქმის ხუთის თავი ჯამაგირის და ინახება იმის სასარგებლოდ, ვისაც გაუყოფლება, შეუძლია ისეისა კიდევ უფრო ამ ამხანაგობის კასიადმ. 1 იანვარს სულ 106 ამხანაგი ყოფი-

ლა. თითქმის ყველას ერთად შეგებთ, როგორც ესთქეთი, ხუთის თავი ჯამაგირისა, რაიცა შეადგენს 380 მან. 28 კაპ., ისე რომ დღეს ამხანაგობას აქვს 10,558 მან. 14 კაპ. 1887 წლის მიგება ჰქონია 427 მან. 60 კაპ. ამხანაგობის გამგობის თავმჯდომარეა ი. ტოგანოვი, გამგობის წევრნი არიან: ს. კოჩინთელი, 6. ნახარაძე, კასრად არის 3. ფოსტრენსკი. ამხანაგობა არსებობს ავტო მეთხე წელიწადი.

* ასეთივე შემხმეველ-დამზოგელი ამხანაგობა დაუარსებია ტფილისის საადგილ-ამბულო ბანკში მოსახლარეობა. ეს ამხანაგობა შარშანდღიდან არსებობს და თითო წევრს ერთსება ჯამაგირიდან თითქმის ხუთის თავი ჯამაგირისა.

* იბეჭდება ამ ქმად სატერაგოფო წერილი ხესურების შესახებ, შედგენილი ნ. ურბნელის წერილებიდან რუსულად თ. რაფ. ერთსებაში, წერილს ჰქვდაფი თავისი ტურნალში ტფილისის გამგობის წევრისა საინჰერატორო სატერაგოფო საზოგადოებისა.

* ჩვენ შევიტყოთ, რომ იგივე პატივქმული თ. რაფ. ერთსებაში ამხანაგობას ამ ქმად სატერაგოფო წერილის სენთის შესახებ და დიდსა და გრცელს გამოკვლევის სამგერელოს ყოფა-ცხოვრებისას. თ. რ. ერთსებაში დიდხანს იყო სამგერელონი, საცა შეისწავლა ეს მხარე ჩვენის სამშობლო ქვეყნისა. იგი წერილიდან იქნება თითქმის, რაც ავტორი პრმოობას თურქე ამ თხზულების გასათვებლად და ამ ქმად თითქმის დასურულებია კიდევ თავისი დიდი და გრცელი გამოკვლევა.

* მოგავარგებთ მივითხველვს, რომ დღეს სალოპის ჩვენს თეატრში ქართული წარმოდგენა დანიშნული.

* ხშირად შემოგვიჩვიეს ხოლმე საზოგადოება ტფილისის ეპაროხის ზომას გადასულს უზარდლობაზე. ნამეტნავად სიფიან ბაზახანასა და თამარაგის ქრეასობაზე. საქმე ის არის, რომ დიდსა და პატარას, დედაკასა და მამაკას ისე არ გაატარებენ ხოლმე, რომ უშეერის სიტყვით და ზოგჯერ უზარდელის საქცილით არ შეურაცხყან.

* გარი: ეს ერთი სრული კვირა, რაც ქართლში განუწყვეტილი წვიმება და მთებზე თოვლი. ძალიან ატალახდა: სოფლიდან სოფლიდან ევლარ მიდიან. ავტო რი დღე, რაც გამოიღარა, მაგრამ ძალიან ჰყინამს ღამ-ღამობითა.

* ივიდამე: აღრევე შეგატყობინეთ, რომ ყელ-ქობრით გარდაიცვალა სასულიერო სასწავლებლის მოსწავლე-მეთქი. ეს საშინელი სენი კოტა ხანს შესდგა, მაგრამ ამ თვის დამდებს კიდევ იმინა თავი; ამ სენით ერთი დღე-ერთი ბავშვი კიდევ გარდაიცვალა. ავადმყოფობა ხელმედიანად აღიღო მხლოდს, მაგრამ ზოგჯერ სიცილითს პირზე ავდგენს. მიეთს გარში ძელა ყველგან მოდებულა ეს სენი, მაგრამ, ღვით, ჯერ ორის მინტ არაინ დაზარალებულა. მიზეზ გავრცელებოდეს და გაიშვებოდეს, მიტანება უნდა, თორე ბოლოს ვიშვიში ევლარას ეშველით—გვიან-და იქნება.

* სოფ. რუთისი (ქართლი): ამს წინად, როგორც გწერით, რუთისის სასოფლო ბანკი გასტეტეს და რამდენი-

მე თუბანი წილი. გამოიბება ამ საქმეს გვიან შეუდგა, რადგან ადგილობრივმა აღმინსტრაციამ დროზედ ვერ მიანდა საქმეს ხელი. პირველ პოლიციის გამომიბება მინც უშეიროდ წავიდა: ვერაფერი კაცი ვერცხვდ ვერ მიიკვლია. მეორედ დანიშნეს პოლიციის ვარის პოლიციის ბანი და—გი, რამდელი გულმხურაგად მოექცა საქმესა და როგორც ამზობენ, მიანო კიდევ ავსაჯების კვალს. იმედი აქეთ, რომ სამართალში იქნებინან მიცემულნი დამამაგენი.

* სურამი: ამ დღემში ვილაცემა ღამით გვარკვეს ქუხაზე ტფილისიდან ჩამოსული ადვოკატი ვისოჩენკო. როგორც თვითონ ამბობს, იმისთვის სამასი მანათი წაერთმევიათ.

* ახალციხე: აქაური დღეთა სასწავლებელი ამ რამდენისამე წლის წინად ქ-ნ ანა მუსხელიშვილის მეკადნიერებისა და მხრუშველობის წყალობით კარგ დანებე იყო დაქრებული. დღეს ამ სასწავლებელს, თუ-მცა ქალკე შეწყვიტოს აძლევს, მაგრამ მინც ბევრი რამ ექნება. ამიტომაც ქ-ნ მუსხელიშვილისამ და აქაუბნა მზრის უფროსმა, ბ-ნმა ნ. ალექსი-მესხიშვილმა, ხსენებულის სასწავლებლის სასარგებლოდ გამართეს, 24-ს ანაგის, წარმოადგენა. წარმოადგინეს ბ-ნ ავტ. ცვარლის პიესა «ხანუბა». რათა რუსის საზოგადოება დასწრებოდა წარმოდგენას, ანა მუსხელიშვილისამ მოკლედ გადასთარგმნა რუსულს ნაწილ ხანუბაშიანარა. ხალხი ბევრი დაწერა წარმოდგენაზე. ხანუბს გარდა დარჩა სასწავლებელს თერთმეტი თუ-მანი ფული.

* ბოჩოპის მახლობლად ექვს

ქორწინებას მიდევს ერთის მხრით მინც შეილებს უკანონო დედამეოლობა.

ამისთანა შემთხვევაში რამდენადც უფრო განათლებული არიან შეყვარებულნი, იმდენად უფრო კარგად ესმით ყოველივე ესა და იმდენად უფრო სატრჯული და მომხმამელო ამისთანა სიყვარული და ასეთი მდგომარეობა. რასაკვირველია, თუ-ქი ამ მიხვს მინც შედ გადასულის გრძობა სიყვარულისა, მორცევა ამ ბრძოლას, მაშინ ის გრძობა მართლ ძრივითა და ყოვლად შემძლეველი.

ამ ბრძოლის გამოყენებას და დახატვას ველოდებოდათ ახალგაზდა ავტორისაგან, იმტომ-რომ ამხანაგ უმადლესი სავან სხვა არა გვეჩინა არ მთელს ამის მოთხრობაში, ჩვენის აზრით, აქ უნდა ეყავდა ავტორის თავისი კალამი, თავისი ნასული, გამოინდელი, გამოჩარკვევი, თავისი ნიჭი და ცოდნა. მაგრამ წარმოიდგინეთ, რომ ამ მხარეს სრულებით გვეჩვენა აუქცია ბ-ნმა კარიკაშვილმა. მერე როგორ აუქცია... როდესაც ბერიმეზორეგლად აკაცა კატკასა და გამოუხატა თავისი სიყვარული, ეკატო ერთი-ორჯული-ქი შეიჩიქუნა, იმედიან თუ უარყო სოქვა, ერთი დამე თან ტკბილად და თან ნაღვლიანად იოცნება, თავისი ნიჭი შეეცოდა,— მერე-ქი, მეორე დღედ მოკიდებულ და დაწვდა სიყვარულის წყაროსა და აღარ დაანება თავი, ვიდრე სხვის პირით არ გავიგებდა ბიბლიურს ამ მოკტყუებას. ჩემის აზრით, ტყუილად და სწამებს ავტორი ამისთანა ცილ-

სა. კატკასათი ფაქიზი და გულწმინდა ქალი ასე ადვილად არ გაწყვეოდა თავის გრძობასა. ამ შემთხვევაში სიყვარულს უტყვევლად უნდა გარმოეწეოდა ბრძოლა და ხანგრძლივი ბრძოლა. ავტორი-ქი ადვილად იშორებს თავიდან ამ საქმეს. ესთქეთი, ეს ცილის წამება კიდევ არაფერია. ავტორის ახალგაზდაობასა და გამოუცდელობას ეატებება.

მაგრამ არის კიდევ მეორე ცილის წამება, მიმართული კატკასა და ბერიძისადმი, ვითომც ეს ქალ-ვაჟი იქამდის დაცემული არიან ზნეობითა, რომ ოჯახობრივ ბედნიერებას ქურულულად ჰპარავენ ბიბლიურსა და ერთხელაც არ გაუვლით ახრი, რომ ასეთი საქციელი მეტად მდაბალი და საზოგადოება. კატო ერთსა და იმავე დროს ქმართანაც სცხოვრობს და საყვარელთანაც. მერე რა ძალა ადგათ, რომ ამისთანა საძაგლობას სხიადიან წიხი ემინანთ? ბიბლიური ხომ არის არ გადავლებოდა იმის სიყვარულს. ერთმანეთს ხომ არ დაეშორება ძალადობით. ბიბლიური გამოთვლებული ახალგაზდა, ქვიანი ბიჭი და პატიოსანი, როგორც გვეჩვენება თითონ ავტორი. თუ მართლად ეგრე-არა-ქი ბიბლიური დინახავს, რომ კატკას სხვა უყვარს, ის აღარ-ქი იკარებს ამისთან ცხოვრებას, არა თუ ძალადობა იხმაროს. მაშინ რად იქცევიან ასე უღირსად? იმიტომ ხომ არა, რომ ბიბლიურს არ ეწირონ? წყენის მეტი ხომ არა იქნებოდა-რა მოსალოდნელი ბიბლიურისაგან. განა შეიძლება ორმა პატიოსანმა ადამიანმა, როგორცსა-

გვიხატავს ავტორი კატკასა და ბერიძეს, საზოგადოებრივ მოქმედება თითქმის ყოველ დღეზე საქმედ გადაიქცეონ მიეთლი თვითონ სიკაცებელში და მარტო იმიტომ, რომ მისამე პატიოსანს კაცს არ დაუყენებოთ? ეს ისეთი ბავშვური საბუთია, რომ გამოიბების ღირსი არ არის, არა თუ დასაყვარებელი იყოს, რადგან ფაქიზი სიყვარული იმას არ იკარებს, რომ წყენს მოეკრიბოს და თავზე ლაფი გადაიხსნას. ამიტომ ჩვენ თამხად შეგვიძლიან ესთქეთი, რომ ამ მუხლში არა-სა-პატივებელი ცილის-წამება მოსკელია ახალგაზდა ავტორისა, წინააღმდეგ თვით სიყვარულის ბუნებისა.

მართალია, ქართველ ახალგაზდაებს ცხოვრება დღეს ისეთი უზარო, უგებური, უმაროლა და უსანოა, რომ თითქმის შეუძლებელია მტკიცე პატიოსნების ხასიათების გამოხრდა და გამოჯეკვა. დავეთანხმებით, რომ ბევრი ნაწილი ჩვენის ახალგაზდაობის წარმოადგენთ ზნეობა მოშვერულსა და მოაღწეზულს სულიერს, რომელსაც იმდენად თანამყავრობა და მსკლიარის ღრსების შეგნება არა აქვს, რომ თავისი უზარო სიტყვა მინც მიანც თავს იძოს და ბოლოდის გადატანოს. ეს ყველაფერი თამხად თქმის ერთ ხეული ახალგაზდაზე, ქალი იქნება თუ ვაჟი. მაგრამ იმაზე-ც ვერავის დავეთანხმებთ, რომ ახალგაზდა, გულით პატიოსანი, ქვეით ვართალებული, შეუდგეს სხვის ბედნიერების დაქცევის, სხვის ოჯახის დაღუპვის, ისიც მეგობრის ბედნი-

ერისა და ოჯახისას,— და თანაც არც ერთხელ გული არ აუქანკალდეს, არც ერთხელ არ ეზიზღოს თავისი საქციელი. აქ არა თუ მარტო ხასიათის ღაზრობა ჰპრადლება ახალგაზდასა, არამედ ამისთანა საქციელი პირდაპირ გვაჩვენებს, რომ ახალგაზდა სრულებით ზნეობა დაცემული, უნამუსო და გარყენილია.

ამით მე ის-ქი არ მინდა ეს მოქი-ბოგად წავიხანო ანა მუსხელიშვილ-აღებულები. საუბედუროდ, მოიპოვიან და საკმაოდ მოიპოვიან. მაგრამ საქმე ის არის, რომ ავტორი გვეუბნება,—ამთ გუნდს არ ვუთენის ახალგაზდა ალექსი ბერიძე, რომ იგი განათლებული და პატიოსანია. ავტორი გვეუბნება—კი კაცი იყო ბერიძე, მაგრამ საქმიეთ-ქი ემწაწეილი ისე არჩინდა სტრის ყელსა თავის საყვარელს ქალს, თითქო აქ არა ამბავი-არა. პატკას სტეს და უუფიან თითონ ბიბლიური და ისეთს დღეს-ქი აყენებს თავზედა, აბიბრუებს, რომ კაცმა თავის საყვარელი ცოლს უნდა დაითხოვოს სახლოდ, თითონაც ევლარ გუფულისა წყუხარებას, ჩავარდეს ქლექად და თან გადაყვეს, ავტორი გვეუბნება—ბერიძემ რა იცოდა, რომ ასეთი ბოლო ექნებოდა იმის სიყვარულსა.

სწორე მოგახსენოთ, ჩვენ დღესაც არ ვითი, რათა ჰქონდა ასეთი მოულოდნელი ბოლო ამ სიყვარულსა, რომ დააძლევდა ბიბლიური, რად პირიკაც მოსა თვით ნიკოს გარდაცვალების ამხანაგე, და უფრო ის გვაკვირებს, რომ ააღებინა ბერიძეს ხელ-

თებერალს მგლებს დაუტოვავით ერთი თხუთმეტის წლის ყმაწვილი, რომელიც ბორჯომიდან ს. ტორას მინადალა. მეორე დღეს კიდევ ორი კაცი დაუტყნათ ისე, რომ იმათი მორჩინის იმედი არა აქეთო („Kavkaz“-ი).

* ამ მოკლე ხანში მთავარამხრებელი კავკასიისა წარუდგენს სახელმწიფო სატკოს აზს, რომ მკირე გარდასახდი დაედეს იმ სავეტკო სატონელს, რომელსაც ქ. ბანკოს გარდა აუპობენ. ამ გარდასახებით უნდა შევიანონ ის ფული, რომელიც გადადებულია ბაქოში მართლმადიდებელია ეკლესიის ასაგებად. მიწერ-მარწერა ამ საქმის შესახებ დიდი ხანია სწავლობებს. ეკლესიის უნდა ააგონ მაღალს ადგილზე, მუსულმანთა ძველს მახლოვან, რომელსაც კარგად მოხარული მოედან უტყრეს ბაქოს ოლქის სასამართლოსა და საქალკო ციხის შენობათა შუა. («Новое Время»)

* 12 თებერალს პოლიციის 1 ნაწილში რაჭის მზრის გლეხის შვილი, ბასილ მინიერაძე, 15 წლისა, თავის ვაჟურთინ-ღვლებში გადმოვიდა ენოკლოვის სახლის შორე სართულს მიავიროდდა და თავი გაიტყნა რამდენსამე ადგოსა. დამე ვხუდი საყვარლოში გატყნა, მაგრამ გაზადე ვიდრე მიიგუნდნენ, გარდაიცვალა.

* 12 თებერალს დამეს პოლიციის 3 ნაწილში გამოიწერევიათ ყველი და ტერაპროფის დენიდან, ყზაროვის ქარკასლაში, გუბინთან ორი თხუთხი ფული და ხუთ თხუთხი ვრცხლის ქანაში. ქარკასლაში გუბინ მთაქნეს პრამეტე ხეხარეოსა და გურქ შხაბაძეზე, რამდენივე უნდა ცნობრებულნი არიან. გამოიბება სწამოპის

ში რეველოვერი და რამ მოაკლევინა თავი. ეს საკითხებიც უტყვევლად მოგვებათ უნახე, თუ დაიკვირებთ, რა-ც ავტორი გვიხანებს მათზე.

იტყვით — პატკოსანი აღამინეტი იყვნენ და მამ რა უნდა ექნება, მეტადრე კატკასა და ბერიძეს, რომენდნი ამ ამის მიხვსენი იყვნენო. სა-დალური პატიოსნება, როდესაც ბერიძე და კატო სრულებით უბრძოლველად, არჩინდა იპარკევი დილითე ბიბლიურის ბედნიერებას? რომელი პატიოსნება, როდესაც ბერიძეს უფსკრულთან მიჰყავს ქალი და ხელს ჰკრავს, აწილებს უფსკრულს საზოგადოების თვალში, უფსკრულს სახელსა და ამის სამაგიროდ ხელდას არ იმჩრებს, ფიქრადც არ მოსდის, ისე მოაწყოს გარემოება საყვარლის ქალისა, რომ იმისი ნაშუპი მინც შეუტყნებულ დარჩეს. ერთორჯული მოლაპარაკება რა არის ბიბლიურთა, ესე-ქი არ მოსდის თვალში, რომ სკადლს და ეგებ შვერდობიანად მოავაროს ქალის საქმე, რომ არც ბიბლიურს მოუკლეს გულს და არც კატკოს მოხმალს დღეს. ამისთანა კაცენ ავტორი გვეუბნება—კატო რომ მუცლირი ნახა, რეველოვერი იყო აუტოლში. ჩვენის აზრით, თვითონ შეტარდა ჰქარა რეველოვერი, თორქმ თუ ბერიძე მართლად პატკოსანი კაცი იყო, ხომ არც იმით დღემ ჩავიხანდა მეგობარს ბიბლიურსა და თავის საყვარელ კატკოსს. ვერ საქმეს ნაშუპიანად მოავარებდა, შეეცებოდა მინც და შემდე მიეცემოდა სიყვარულის ნეტრებას. რა-ქი იმას ხელი არ აუქანკ-

